

kohderaportti

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Neulamäen asevarikon alueen rakennusinventointi

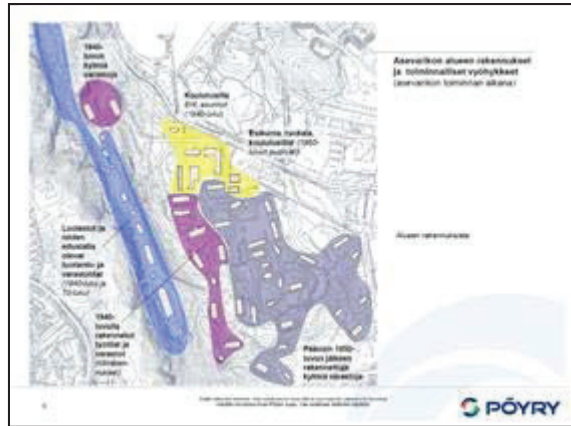
KUOPIO

NEULAMÄKI

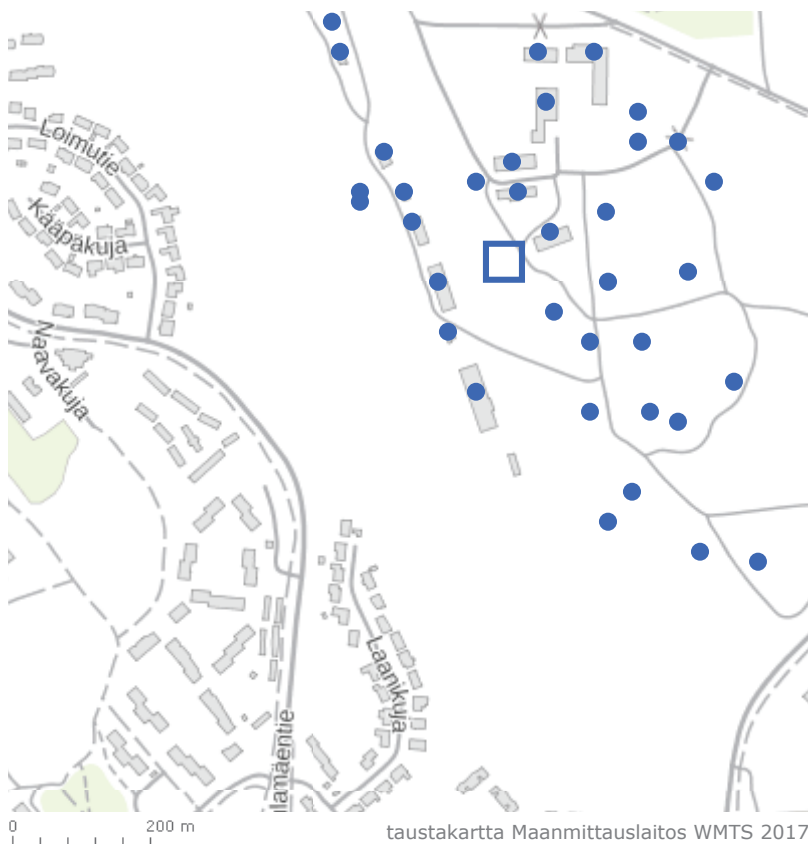
NEULAMÄEN ASEVARIKKO

Alue ilmakuvassa vuonna 2012. (Blom Kartta Oy 6.6.2012)

Leena Suomelan (Pöyry) alueinventointiin muokkaamassa karttaotteessa asevarikon alueen rakennukset ja toiminnalliset vyöhykkeet. Kopioitu alueinventoinnista aineistot omistavan Ramboll Oy:n luvalla.

id: 200039
 kunta: Kuopio
 kylä: Neulamäki
 kiinteistötunnus: 297-407-2-22; -401-1-53

sijainti: Neulaniementie
tyyppi: puolustus- ja sotalaitos
ajoitus: moniperiodinen
ajoitusseleite: 1940, 1941, 1942, 1943, 1945, 1952, 1959, 1962, 1964, 1965, 1970, 1971, 1975, 1986, 1991, 1996
luokitus: ei määritelty
arvotus: paikallisesti arvokas
inventoija: Leena Suomela / Pöyry (2009), aineistojen tietokantaan tuonti ja täydennykset Aada Mustonen (2015)
inventointipvm: 20.03.2015

kohteen sisältämät rakennukset:

01, 08, 09, 10, 11, 12 Varastoluolat
013 Varasto
015 Työhuone
016 Työhuone
020 Työhuone
021 Vartio ja varasto
022 ja 024 Puiset varastot
023 Ammusvarasto
025 Vartiokoppi
031 ja 032 Asuintalo ja piharakennus
046 Varasto
047 Työhuone
050 Työhuone
051 Varasto
052 Varasto
053 Varasto
054 Työhuone / vartio
055 Varasto
056 Varasto
057 Varasto
059 Peltinen varasto
060 Vartiokoiratalli
061, 069, 072 Puiset varastot
084, 085, 112, 117, 118 Peltiset varastot
103-106 Puiset varastot
111 Puinen varasto
122-125, 127 Puiset varastot
126 Betoninen varasto
128-129 Puiset varastot
130 Esikunta
131 Kasarmi-ruokala
132 Autohalli
133 Työhuone ja vartio
134 Varasto
136, 137, 017 Peltiset ajoneuvokatokset
150 ja 151 Varastoluolat
152 Puutyöverstas
153 Nahkatyöverstas
154 Maalaamo

kuvaus:

Kuopion Asevarikko sijaitsee Kuopion Neulamäen kaupunginosassa Neulamäen asuinalueen, Teknologiaapuiston ja Kampusalueen vieressä. Rakennuskanta on levittäytynyt n. 62 ha:n suuruiselle alueelle laajalle Neulamäen rinteeseen ja sen alla olevaan laaksoon.

Asevarikon rakennuskanta muodostuu pitkälti eri vuosikymmeniltä peräisin olevista varasto- ja työhuonerakennuksista. Niiden lisäksi alueella on muutamia tuotantorakennuksia sekä hallintorakennuksia. Oman kokonaisuutensa muodostavat länsipuolen luolastot sisäänkäynteineen. Neulamäen laelle ja siellä olevalle näkötornille johtavat puiset portaat.

Neulaniementiestä erkanee varikkoalueelle väylä joka tekee kierroksen alueen pohjoisosassa liittyen jälleen alkupisteeseen. Liikkumista väylällä on rajoitettu portein. Sisäänkäynti alueelle tapahtuu väylän pohjoisosasta punatiilisten hallintorakennusten välistä. Niiden eteläpuolella kehätien sisällä on aukio, autohallirakennus sekä puisia ja valkoiseksi rapattuja tiilisiä varasto- ja työhuonerakennuksia. Kehätieltä erkanee eri puolille laaksoaluetta hiekkapintaisia teitä joiden varrelle varikkoalueen eri ikäiset varastorakennukset sijoittuvat hajanaisesti. Tie Neulamäen rinteeseen ja siellä oleville luolastoille nousee alueen luoteispuolelle missä se tekee mutkan takaisin kohti etelää. Tien varrelle sijoittuu kaksi suurikokoista ja yksi pienempi puinen vanha varastorakennus, yksi pieni tiilinen varastorakennus sekä valkoinen rappauspintainen vartio-varastorakennus. Mäen rinteeseen keskiosassa luolastojen edessä on neljän valkoisen varasto-työhuonerakennuksen ja kolmen punatiilisten verstasarakennusten rivistö.

Alueen vanhinta rakennuskantaa edustavat 1940-luvun alussa rakennetut varasto- ja työhuonerakennukset. Ne ovat tiilirakenteisia ja osittain myös betonirakenteisia sekä rappauspintaisia ja ikkunat ovat ruudutetuja. Alun perin maastonvärisistä rakennuksista suurin osa on maalattu valkoisiksi ja osasta alkuperäinen sakarareunainen pulpettikatto on muutettu harjakatoksi. Lisäksi 1940-, 1950- ja 1960-luvuilla on rakennettu pitkänmallisia puisia varastorakennuksia. Alueen pohjoisosassa on myös jäljellä yksi kolmesta 1940-luvulla rakennetuista asuintaloista piharakennuksineen. Vanhimmat rakennukset suunniteltiin Puolustusvoimien rakennuslaitoksella, mutta yksittäisistä suunnittelijoista ei ole tarkempaa tietoa. Osassa vanhimmista piirustuksista on puolustusministeriön rakennustoimistossa toimineen diplomi-insinööri T.R. Vähäkallion signeeraus.

1960-luvulla ja 1970-luvuilla alueelle rakennetut punatiilirakennukset edustavat oman aikansa uusinta virtaviivaista arkkitehtuurityyliä ja alueen aktiivisempaa aikakautta. Vanhojen varasto- ja työhuonerakennusten rinnalla punatiilirakennukset toimivat esikuntana, kasarmi-ruokalana sekä erilaisina verstaina. Suuri osa 1960- ja 1970-luvun rakennuksista on Arkkitehtitoimisto Tyyne ja Reino Lammin-Soilan suunnittelema. Toimisto suunnitteli rakennuksia Puolustushallinnolle myös muualle Suomeen. Myös kasarmi-ruokalarakennuksen suunnitellut Pekka Rajalan toimisto keskittyi puolustusministeriön rakennuttamiin kohteisiin, etenkin kasarmien ja huoltorakennusten suunnitteluun. Rajalan modernistiset kasarmirakennukset jatkoivat 1930-luvun kasarmirakentamisen perinteitä. Työhuone- ja vartiorakennus on puolestaan Arkkitehtuuritoimisto Marianna ja Mikko Heliövaaran suunnittelema.

Alueen itäosan laaksossa on joukko suurikokoisia peltisiä ja teräksisiä varastorakennuksia 1980-1990-luvuilta, joista ainakin osa on Nakkilan konepajan tuotantoa.

(A.M. 2015)

historia:

Asevarikon kytkeä Suomen varuskuntahistoriaan

Vuonna 1918 perustettu Kuopion Asevarikko on maamme vanhin varikko. Se on Suomen asevarikoista ainoa, joka on koko toimintansa ajan pysyvä samalla paikkakunnalla. Asevarikon historia kytkeytyy oleellisesti Suomen varuskuntahistoriaan. Kaupungin sotakoulu aloitti toimintansa kaupungissa 1780-luvulla. Venäjän vallan aikana asevoimien kehitystä edisti Venäjälle vuonna 1874 säädetty yleinen asevelvollisuus, joka astui voimaan myös Suomen autonomisessa suurruhtinaskunnassa neljä vuotta myöhemmin. Pian tämän jälkeen Suomeen muodostettiin kahdeksan tarkk'ampujapataljoonaa, jotka sijoitettiin läänien pääkaupunkeihin. Kuopiosta tuli tällöin Viidennen suomen Tarkk'ampujapataljoonan sijoituspaikka. Varuskunnan historiasta muistuttaa Kuopion keskustan reunalla Tulliportinkadun ja Hatsalan kadun kulmassa sijaitseva kasarmialue, joka kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin ympäristöihin. Alue koostuu sekä 1880-luvun alussa silloisten läänien pääkaupunkeihin rakennetuista puisista tarkk'ampujapataljoonien rakennuksista että ensimmäisen maailmansodan aikana toteutetuista venäläisistä punatiilisistä kasarmirakennuksista.

Asevarikkotoiminta perustaminen 1918 ja sotavuodet *)

Asevarikoiden perustaminen liittyy Suomen itsenäistymiseen ja sotamateriaalin käsittelyyn. Itsenäistymisen ja tammi-toukokuussa käydyn vapaussodan päätyttyä Suomeen perustettiin 14.6.1918 annetulla asetuksella senaatin sota-asiaintoituskunta, jonka alaisuuteen perustettiin vielä samana

vuonna neljä asevarikkoa huolehtimaan sotamateriaalin käsittelystä. Aseiden ja ampumavälineiden lisäksi materiaali käsitti mm. kuormastovälineitä ja pioneirimateriaalia. Helsingin, Viipurin, Ilmajoen ja Kuopion varikkojen päätehtäviin kuului materiaalin luettelointi, lajittelu, varastointi ja huolto. Kullakin asevarikolla oli oma vastuualueensa, Kuopiolla jalkaväkiaseet, kuormastovälineet ja valjaat.

1920-30-luvuilla Kuopion asevarikko tunnettiin nimellä Ase – ja Ampumatarvikevarikko 2, 30-luvulla Asevarikko 3:na. Varastoinnin ohella varikolla tehtiin korjaustöitä. Korjattava materiaali käsitti mm. kenttäreittioita tykinpyöriä, kärrynpyöriä, satuloita, vajaita ja aseita. Sodanuhka 1930-luvun lopulla vilkastutti toiminnan. Syksyllä 1939 Kuopion varikolla siirryttiin 6-päiväiseen viikkoon viiden päivän sijaan. Työtä tehtiin kahdessa vuorossa. Sodan aikana työtehtäviin kuului mm. ampumatarvikkeiden siirtoja (kiväärejä, konepistoolin patruunoita, räjähdysaineita jne.) sekä kiväärien kokoamista ja sotamateriaalin kunnostusta. Kuopion yksikkö tunnettiin nimellä ATV3 tai AV3 ja se muodostui fyysisesti eri pisteissä toimineista kolmesta varikkoyksiköistä (asepaja, ampumatarvikevarikko ja kuormastovarikko). Sodan aikana myös moni siviilikorjaamo osallistui ajoneuvojen korjauksiin. Voidaankin sanoa, että Kuopion kaupunki oli sodan aikana yhtä suurta varikkoaluetta.

Sodan jälkeen Suomeen muodostettiin yhdeksän keskusvarikkoa – Kuopion ollessa Keskusvarikko 6. Jos sotavuodet olivat kiireisiä, niin olivat myös sodan jälkeiset vuodet. Tällöin varikoilla käsiteltiin valtava määrä kotiuttamisen yhteydessä koottua sotamateriaalia. Lisätyötä teetti Liittoutuneiden valvontakomission (LVK) sodan jälkeen huhtikuussa 1945 tekemä tulkinta, jonka mukaan Suomen varikkojen määrä ylitti sallitun. Suomen varikkojen määrää piti siis vähentää. Tämä johti mm. siihen, että Sorsasalon varikkoalue (jota oltiin sodan jälkeen oltu laajentamassa) piti tyhjentää – käytännössä 14 pv sisällä. Materiaali siirrettiin pääasiallisesti Neulamäkeen. Varastot eivät kuitenkaan riittäneet, tarvittiin uusia. Ratkaisuna olivat mm. Sorsasalon puiset varastot, joita purettiin ja siirrettiin Neulamäkeen. Tämän operaation seurauksena syntyi itse asiassa Neulamäen varikkoalue.

(L.S./Pöyry 2009)

historia:

Suuren Neulamäen rakentuminen

Kuten edellä on kuvattu, Kuopion asevarikko toimi 1940-luvulle saakka keskustan varuskunta-alueella. 1930-luvun loppupuolella sodan uhkan vahvistuessa Suomen varikoillakin alettiin varautua mahdolliseen sotatilaan. Varikkoja alettiin varustaa. Syksyllä 1938 ammus- ja räjähdysainekomitean esityksestä mm. Kuopioon esitettiin rakennettavaksi tunnelivarastoja. Niitä suunniteltiin käyttävän sodan sytyttyä ja varastojen tyhjennyttyä sotatarviketeollisuuden tarpeisiin. Em. esitys johti Kuopion Neulamäen rinteessä sijaitsevien tunnelien louhintojen käynnistämiseen 1939 lopulla. Savilahdessa sijaitsi tällöin puolustusministeriön vuonna 1935 perustama ammuslataamo, muutoin alue oli rakentamatonta. Ammuslataamon funkkisrakennuksia on jäljellä 15, joista 10 on suojeltu.

Sodan aikana kiinnitettiin huomio varikkotoimintojen hajasijoittamiseen, mikä näkyi myös Kuopiossa. Pieniä varastoja ripoteltiin mm. ympäri kaupunkia sijaitseviin kouluihin. Myös erillisiin varikkoalueisiin panostettiin: Sorsasalon alueelle perustettiin 1942-43 70 rakennuksen ampumatarvikekenttävarikko, Siikalahdelle polttoainetarastot. Suuren Neulamäen varastoaluetta kehitettiin niin ikään. Vuonna 1941 luolastojen ohella alueelle rakennettiin tiilisiä varasto- ja työtiloja. Yksi ryhmä rakennettiin luolastojen edustalle, toinen alas laaksoon. Mukaan mahtui myös lautarakenteisia kylmiä varastoja. Rannan tuntumaan rakennettiin kolmen asuintalon ryhmä.

Varsinaisen säsäyksen Suuri Neulamäki sai sodan loputtua Sorsasalon varikkotoimintojen siirron myötä. Tässä yhteydessä varikolle rakennettiin puisia varastoja (kts. edellä). 1950-luvulla ja 1960 alussa varastoja rakennettiin lisää. Rakennusmateriaalina käytettiin ilmeisesti ainakin osittain Siikalahden varastoalueen puisia varastoja, jotka purettiin toimintojen uudelleenjärjestelyjen jälkeen vuosina 1952 ja 1953.

Seuraava suurempi rakennuskausi ajoittui 1960-luvun puoliväliin. Tällöin valmistuivat varikon punatiiliset hallintorakennukset (esikuntarakennus, autohalli, ruokala ja vartio-osastolle rakennettu kasarmirakennus). Käyttöönottovuonna 1965 ne edustivat aikakauden uusinta suuntausta - tasakattorakentamista. Lisäksi alueelle rakennettiin varastokatoksia, räjäytyskorsu, varastoja ja koiratallit.

Rinteeseen, tasanteen pohjoispuolelle alettiin louhia neljää uutta luolaa, jotka valmistuivat 1964. Rakentaminen liittyi 1950- ja 60 lukujen vaihteessa valmisteltuun suunnitelmaan Asevarikko 1:n – millä nimellä varikkoa kutsuttiin vuodesta 1952 lähtien - siirtämisestä kokonaisuudessaan uudelle alueelle, pois keskustasta.

Kuopion asevarikon kannalta 1970-luvun alku merkitsi lopullista siirtymistä pois vanhalta kasarmialueelta. 67 ha laajuisen Suuren Neulamäkeen keskitettiin tuotantotoiminta ja pääosa jakelutoimintaa.

Kuopiosta n. 10 km etelään sijainnut 500 ha laajuinen Pienen Neulamäen alue toimi varastoalueena.

Suuren Neulamäen rinteessä sijaitseva korjaamoluolasto sekä puuja nahkatyöosastojen maanpäälliset rakennukset otettiin asevarikon käyttöön touko-kesäkuussa 1970. Toimintojen siirtäminen oli noin puolen vuoden mittainen urakka. Savon Sanomat kuvasi varikkoa artikkelissaan 23.4.1974: ”Metalli, puu ja nahka ovat ne elementit materiaaleissa, joitten varassa Asevarikko 1 on kaivautunut osittain kallioon, osittain asettunut maan päälle pysytettyihin rakennuksiin Neulamäen upeassa kuusikossa... tarjoaa tätä nykyä työtä kolmelle sadalle hengelle... Työpaikkana Asevarikko 1:n lukuisat teollisuushallit edustavat siistiä, avaraa työympäristöä, mikä todettiin kierokäynnin aikana korjauspajassa, nahka- ja puutyöosastoilla sekä henkilökunnan sosiaalisissa tiloissa.”

1975 valmistui luolien saneeraus. Tämän jälkeen varikolle on rakennettu lähinnä vain varstorakennuksia (kansankielisesti peltihalleja). Merkittävänä kiinteistöihin kohdistuneena yksittäisenä historiankäänteenä oli vuoden 1997 yli 5 ha laajuinen alueluovutus Kuopion kaupungille (nykyisen Mikroteknian takana oleva alue). Luovutuksen jälkeen asevarikon alueen laajuudeksi jäi 62 ha. Luovutetulla alueella oli 13 suhteellisen huonokuntoista varastoa, jotka purettiin. Niitä korvaamaan rakennettiin uusia, teräsrunkoisia rakennuksia. Vuoden 1993 organisaatiouudistuksen jälkeen aluetta on kutsuttu jälleen alkuperäisellä nimellään Kuopion asevarikko.

(L.S./Pöyry 2009)

historia:

Alueen suunnittelu, toteutus ja nykytilanteesta

Puolustusvoimien alueella tapahtuva rakentaminen on kautta historian ollut selkeän rationaalista ja tarvelähtöistä. Nykyisinkään puolustusvoimien alueella tapahtuva rakentaminen ei edellytä rakennuslupaa, eikä rakentamista siten ohjaa asemakaava-alueiden tapainen ohjausjärjestelmä tai muut siviilikohteita koskevat säädökset. Em. johdosta Kuopion Asevarikon alue on saanut kehittyä omanlaisena kokonaisuutenaan tähän päivään saakka.

Puolustushallinnon tarpeisiin perustuva vahva tarkoituksenmukaisuusperiaate on keskeinen Suuren Neulamäen alueen rakentamista ja yksittäisten rakennusten suunnittelua ohjannut tekijä. Varsinaisesta aluesuunnittelusta ei alueen kohdalla voi puhua. Suuren Neulamäen alueen rakentaminen käynnistettiin tarvelähtöisesti talvisodan kynnyksellä: tarvittiin pommin kestäviä materiaaliavarastoja, joita varten päätettiin louhia varastoluolia rinteeseen. Edustalle rakennettiin työtiloja, jotka maastoutettiin ympäristönsä ”rikotuilla” kattomuodoilla ja julkisivumaalauksin. Tiestö sovitettiin maastoon siten, että alue oli helposti liikennöitävässä. Rakentamista jatkettiin 1940-luvun alussa ja sodan jälkeen tilatarpeen lisäännyttyä. Suunnitteluun ei tällöinkään juuri ollut aikaa: varastoja ja työtiloja pystytettiin nopealla tahdilla metsäiseen, suojaiseen maastoon. Rakennuspaikaksi valittiin alue, jossa oli tilaa rakentaa sekä rakennuksen valmistuttua käsitellä varastoitavaa materiaalia ja kalustoa. Rakennukset sijoitettiin väljästi. Näin minimoitiin esim. mahdollisen hyökkäyksen aiheuttamat vahingot. Räjähdevarastot sijoitettiin luonnollisesti erilleen muista toiminnoista räjähdysvaaran vuoksi. 1940-luvun rakennusten suunnittelusta vastasi silloinen Puolustusministeriön rakennusosasto.

Olojen vakiintuminen näkyy 1960- ja 70-lukujen rakentamisessa. Suunnittelijoina käytettiin ulkopuolisia arkkitehteja. Arkkitehti toimisto Tyyne ja Reino Lammin-Soilan (rak nro. 130, 132) ja Arkkitehti toimisto Pekka Rajalan (rak. nro 131) suunnittelema hallintokortteli edustaa selkeää, ajan hengen mukaista arkkitehtuuria. Maastouttamiseen ei ollut enää tarvetta. Arkkitehtuurinsa perusteella rakennusryhmä voisikin sijaita missä tahansa kaupunkialueella. Lammin-Soilan toimisto on suunnitellut myös rinnetasanteelle 1970-luvulla rakennetut tuotanto-rakennukset (nrot 152,153,154). Kummatkin toimistot ovat suunnitelleet useita Puolustushallinnon rakennuksia. Lammin-Soilan 1960-luvun kohteisiin kuuluvat mm. Dragsvikin urheiluhalli ja Santahaminan oppilasarunko (nk Kadettitalo), Rajala suunnitteli kasarmeja mm. Ouluun ja Mikkeliin.

Kuopion Suuren Neulamäen alueen rakennuskanta on ulkoisin puolin tarkasteltuna melko hyvässä kunnossa (kohdekäynnin perusteella tehty arvio, ei perustu kuntokatselmukseen). Suurin osa alueesta ja sen rakennuksista on ollut aktiivisessa käytössä koko historiansa ajan, minkä johdosta myös niiden kuntoa on pidetty yllä. Etenkin työtila- ja hallintokäytössä olleita kivirakennuksia on kunnostettu vuosien varrella sekä ulko- että sisätiloiltaan. Esimerkiksi 1940-luvun tiilisiin varstorakennuksiin on mm. tehty lisälämmöneristystä ja vuonna 1965 rakennettuja hallintorakennuksia on uudistettu sisätiloiltaan. 1960-luvun rakennusten ongelmaksi on muodostunut tasakatto, jonka on todettu aiheuttaneen kosteusvaurioita ja sisäilmaongelmia (tutkimustieto). Rakennukset edellyttävätkin toimenpiteitä vaurioiden korjaamiseksi.

Kylmien puurunkoisten varastojen käyttöä rajoitti räjähteiden varastointia koskevat määräykset, joiden johdosta moni rakennus jäi vajaakäytölle. Suuri osa varastoista onkin purettu huonokuntoisina ja käyttämättöminä. Puurunkoisten varastojen alkuperäinen määrä ei ole tiedossa, nykyisin niitä on 16.

Varastojen ohella varikkoalueen sisääntuloalueen tuntumasta on purettu kaksi 1940-luvulla rakennettua puista asuintaloa ulkovarastoineen, yksi on jäljellä.

(L.S./Pöyry 2009)

suojelutilanne:

Kuopion kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Savilahden osayleiskaavan 2.2.2015 ja kaava on tullut voimaan 21.3.2017. Kaavassa alue on määritelty osittain kerrostalovaltaiseksi alueeksi ja työpaikka-alueeksi. SR-merkinnät koskevat 1940-luvulla valmistuneita tiilirakenteisia varasto- ja työhuoneita.

Rakennukset 13, 15, 16 ja 20 on suojeltu SR-3 -merkinnöillä, mikä merkitsee rakennusta, joka pyritään säilyttämään. (Maankäyttömääräys: Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus, alue tai alueen osa, joka tulisi säilyttää. Säilyttämistä tuetaan asemakaavassa siten, että rakennusoikeuden määrä ja sijoittuminen harkitaan suhteessa säilytyskohteen arvoon ja suojelun asteeseen.)

Lisäksi on rajattu SR-5 -merkinnällä varustettu alue, johon sisältyvät rakennukset 46, 47, 50, 51, 52 ja 54. Alueelle sisältyvistä rakennuksista osa pyritään säilyttämään. (Maankäyttömääräys: Rakennusryhmän rakennuksista 1-2 kpl tulisi alueen kulttuuri- ja rakennushistoriaa edustavina säilyttää. Säilyttämistä tuetaan asemakaavassa siten, että rakennusoikeuden määrä ja sijoittuminen harkitaan suhteessa säilytyskohteen arvoon ja suojelun asteeseen.)

(A.M. 2015)

aikaisemmat arvioinnit:

Alueen tulevaisuus

Muuttuva tilanne – muuttuva miljöö – muuttuvat tarpeet

Suuren Neulamäen alue on palvelut Kuopion Asevarikkoa yhtäjaksoisesti 50-vuoden ajan. Käyttöhistorian eheys näkyy alueen rakennuskannassa ja miljöössä. Alue on ollut koko historiansa ajan saman käyttäjän ja omistajan hallinnassa, minkä johdosta alue on säilyttänyt alkuperäisen luonteensa. Varikkoalueille ominaisesti alue on väljää ja rakennukset matalia.

Lähes 90 vuotta Kuopiossa toiminut Asevarikon alue on nyt, vuoden 2009 lopulla historiansa käännekohdassa. Puolustusvoimien päätöksen mukaisesti varikkotoiminta alueella on lakannut, varastotoiminnot on siirretty toisaalle ja alue tullaan luovuttamaan siviilikäyttöön. Muuttunut tilanne asettaa miljöö ja rakennuskannan arvioinnin uuteen perspektiiviin. Alue sijaitsee Kuopion keskeisellä kaupunki-alueella - kasvuvyöhykkeellä – kytkeytyneenä Savilahden kampus- ja työpaikkaalueeseen,

Neulamäen asuinalueeseen sekä suunnitteilla olevaan Neulaniemen asuinalueeseen. Tulevaisuuden visioissa alue näyttäytyykin monipuolisesti eri toimintoja yhdistävänä kaupunginosana. Alueena, joka palvelee niin asukkaita, työssäkäyviä että liikunta- ja virkistyskäytössä aluetta käyttäviä.

Alueen ja rakennusten suojellullisia tavoitteita määriteltäessä tulisi huomioida edellä kuvattu alueen tuleva käyttötarkoitus ja tavoitekuva. Metsäinen, armeijan käytössä ollut suljettu varastoalue on saamassa uuden kaupunkimaisen funktion. Selvää on, että alue tiivistyy ja tehokkuus tulee kasvamaan, mikä tulee myös radikaalisti muuttamaan alueen luonnetta.

Miten alueen nykyinen rakennuskanta istuu tavoitekuvaan? 1940- ja 60/70-lukujen rakennukset voi nähdä alueen identiteettiä vahvistavana tekijänä, jotka tuovat alueelle ajallista kerrostumaa. Rakennukset ovat oman aikakautensa fyysinen dokumentti ja muisto alueen paikallishistoriasta. Parhaimmillaan rakennukset löytävät uuden funktion tulevan korttelirakenteen luontevana osana.

Suojelutavoitteet

Tämä selvitys on keskittynyt asevarikon alueen käyttö- ja rakennushistorian ja nykytilanteen kuvaamiseen. Selvitystä varten tehtiin haastatteluja, joilla pyrittiin lisäksi kartoittamaan vertailutietoa muista varikkokohteista ja niiden säilyneisyydestä. Ilmeni, että kattavaa, kokoavaa käsitystä varikkoalueiden säilyneisyydestä ei Museovirastolla eikä myöskään puolustusvoimien edustajilla ole. Tiedossa on, että Suomessa on useita käytössä olevia ja siviilikäyttöön luovutettuja kohteita, joilla on /tai on ollut Kuopion Suuren Neulamäen alueen kaltaista rakennuskantaa. Esimerkkeinä mainittakoon Ähtärin Palolammen ja Pielaveden Koivujärven varikko/varastoalueet, Turun Pääskyvuoren alue (luolat), lialmen ent. varikkoalue (puiset varastot). Täyttä selvyyttä aluekokonaisuuksista ja rakennuskannan säilyneisyydestä ei kuitenkaan ole. Museoviraston selvityksissä kohteita on käsitelty erillisinä (viite: haastattelut). Vertailutiedon vajavuudesta johtuen tämä selvitys ei sellaisenaan anna riittävää pohjaa alueen valtakunnalliseen merkittävyyden arviointiin.

Alueen kaavamuutos on vireillä. Jotta alueen rakennuskanta ja historia voitaisiin ottaa osaksi alueen tulevaa identiteettiä, vapautuvan alueen maankäytön suunnittelussa tulisi pyrkiä siihen, että maankäytön ratkaisu ja korttelirakenteet mahdollistaisivat olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämisen rakennukselle luontevalla tavalla. Asemakaavassa on mahdollista ottaa erikseen kantaa suojeltaviin rakennuksiin, miljöökokonaisuuksiin sekä suojelun kattavuuteen. Todettakoon, ettei olemassa olevan rakennuskannan säilyttäminen saisi muodostua itsetarkoitukseksi ja sitä kautta rasitteeksi alueen kehitykselle. Jotta rakennus säilyy jatkossakin hyvässä kunnossa ja tuo positiivisen lisän alueelle, tulee säilytettävälle rakennukselle pystyä osoittamaan uusi, luonteva ja taloudellisesti perusteltu käyttötarkoitus.

Tällainen uuden ja vanhan symbioosi on löytynyt viereisellä Ammuslataamon alueelle, jossa rakennuksiin on sijoittunut Geologian tutkimuskeskuksen ja Kuopion yliopiston tiloja.

(L.S./Pöyry 2009)

arviointi:

Neulamäen asevarikon vanha rakennuskanta on vuodesta 2015 lähtien väistymässä uuden tieltä. Syvennetyssä inventoinnissa rakennukset on esitelty tarkemmin jotta niiden ominaispiirteet ja arvot tulisivat paremmin esiin. Savilahden vireillä olevassa osayleiskaavassa tehdyn linjauksen mukaan alueen historiaa jäisivät tulevaisuudessa ilmentämään eri tyyppiset vanhimmat 1940-luvun tiili- ja betonirakenteiset työhuone- ja varastorakennukset. Vaikka näiden vanhimpien rakennusten kattomuotoja on paikoin muutettu ja alkuperäinen maastoväri vaihdettu vaaleaksi, ovat ne arkkitehtonisesti edustavia ja niiden säilyttäminen perusteltua.

Rinteessä olevista vanhimmista rakennuksista neljä olisi säilymässä Sr-3-merkittyinä. Nämä ovat rakennukset 13, 15, 16 ja 20.

Laaksossa olevista vanhimmista rakennuksista osa on rajattu SR-5-alueeseen, ja täällä 1-2 rakennusta pyritään säilyttämään. Näistä Sr-5-alueen rakennuksista 46, 50, 51 ja 52 edustavat jotakuinkin samaa harjakattoista varastorakennustyyppiä, joissa on pienet leveät ruutuikkunat ja suuret päätysisäänkäynnit. Rakennus 47 poikkeaa näistä suurilla ruutuikkunoillaan ja erilaisella kattomuodollaan. Molemmista varastorakennustyypeistä on suositeltavaa säilyttää esimerkit, ja vierekkäin sijaitsevat rakennukset 46 ja 47 muodostavat näistä kenties eheimmän kokonaisuuden.

Rakennus 54 poikkeaa muista laaksossa sijaitsevista rakennuksista ja liittyy arkkitehtonisesti rinteeseen SR-3- merkittyyn pienempikokoiseen rakennuskantaan ollen lähes identtinen rakennuksen 16 kanssa. Täten myös sen säilyttäminen olisi perusteltua.

Toisen alueen historiassa merkittävän aikakauden on muodostanut 1960- ja 1970-luku, jolloin aluetta kehitettiin edelleen ja sinne rakennettiin punatiilisiä hallinto- ja tuotantorakennuksia. Suurimman osan näistä rakennuksista suunnitteli Arkkitehtitoimisto Tyyne ja Reino Lammin-Soila. Toimisto suunnitteli näitä aikanaan uusinta moderneinta suunnittelua edustaneita tasakattoisia rakennuksia Puolustusvoimille myös muualle Suomeen. Mikäli alueen historiaa halutaan säilyttää osana sen tulevaa identiteettiä, olisi suositeltavaa että myös tämän aikakauden rakennuskantaa jäisi alueelle kertomaan sen eri vaiheista. Erillinen kuntokartoitus ohjaisi inventoinnin ohella säilyttämistavoitteita.

(A.M. 2015)

tutkimushistoria:

Keväällä 2009 Senaatti-kiinteistöt käynnisti asevarikon alueella maankäytön selvitystyön yhteistyössä Kuopion kaupungin kanssa. Alueelle laadittiin yleiskaavatyötä palveleva kehittämisselvitys. Selvityskokonaisuus käsitti vaihtoehtoisten maankäyttötutkimien laatimisen taustaselvityksineen. Taustaselvityksiin kuuluivat seuraavat kevään- syksyn 2009 aikana tehdyt selvitykset:

- liito-oravaselvitys (Pöyry),
- pilaantuneiden maiden tutkimus (Puolustushallinnon rakennuslaitos),
- kasvillisuus- ja lehto-alueiden selvitys (Pöyry ja Biologitoimisto Vihervaara),
- lepakkoselvitys (Biologitoimisto Vihervaara)
- rakennus- ja alueinventointi (Pöyry).

(L.S./Pöyry 2009)

Vuonna 2015 asevarikon alue on otettu Savilahti-projektiin yhteydessä tarkemman inventoinnin alaiseksi tulevaa asemakaavoitusta silmällä pitäen. Kaupunginvaltuuston 2.2.2015 hyväksymässä ja 21.3.2017 voimaan tullessa osayleiskaavassa alue on määrätty osittain kerrostalovaltaiseksi alueeksi ja työpaikka-alueeksi. SR-3 -merkinnällä varustettuja säilytettäviä vanhoja rakennuksia on länsipuolen

rinteessä neljä. Lisäksi rinteessä alla itäpuolella on SR-5-merkitty alue jolta on tarkoitus valita 1-2 säilytettävää rakennusta.

Vuonna 2009 Pöyryssä tehty inventointi on siirtynyt sittemmin Rambollin alaisuuteen. Rambollin luvalla aineistoa on käytetty vuoden 2015 täydennysinventoinnin pohjana ja osa siitä on tuotu Kioski-inventointitietokantaan. Kohdetasolle on tuotu ennestään selvitetty aluehistoria sekä vanha alueen arviointiosuus ja lähteet. Näitä tietoja on täydennetty uudella aluekuvauksella, arvioinnilla ja suojelutilanne-osuudella, jossa on tuotu esiin alueen tilanne vuonna 2015. Rakennustasolla on tehty havainnollisemmat inventointilomakkeet ja suurin osa rakennuksista on kuvattu uudestaan. Rakennusten kuvaus- ja historiatiedot on tuotu vanhasta inventoinnista minkä lisäksi niistä useimpiin on tehty arviointiosuudet.

Vanhasta inventoinnista tuotujen tekstiosuuksien loppuun on lisätty merkintä "L.S./Pöyry 2009" ja vuonna 2015 tehtyihin täydennyksiin on lisätty merkintä "A.M. 2015".

(A.M. 2015)

lähteet:

Hannu Hakkarainen, varikkoalueen huoltomies. Suulliset tiedot 22.5.2015.

Kuopion kaupunki, tilakeskus. Asevarikkoalueen arkistoimattomat rakennuspiirustukset ja asiakirjat.

Puolustushallinnon rakennuslaitoksen arkisto, Hamina. Kuopion Neulamäen varikkoalueen rakennuspiirustukset.

Savilahden osayleiskaava. 12.1.2015. YK 2015:2. Kuopion kaupunki.
<http://publish.istekkipalvelut.fi/kokous/2015291278-8-2.PDF> (viitattu 18.6.2015)

Kuopion asevarikon alueinventointi. Syksy 2009. Leena Suomela, Pöyry.

Pöyryn alueinventoinnissa käytetyt lähteet:

Kirjalliset lähteet:

Kuopion Asevarikko 1918-1998, Puolustusvoimien Koulutuksen kehittämiskeskus, Ykkös Offset Oy, Vaasa 1998

Kiinteistötiedot: Kirave- järjestelmä, Puolustushallinnon rakennuslaitos

Kuopion kulttuuriympäristö- ja hoito-ohjeet Savilahden alue:

[http://www.kulttuuriymparisto.kuopio.fi/kut/kulttuuristrategia_liitepank.nsf/Files/101007101044317/\\$FILE/37.%20SAVILAHDEN%20ALUE.pdf](http://www.kulttuuriymparisto.kuopio.fi/kut/kulttuuristrategia_liitepank.nsf/Files/101007101044317/$FILE/37.%20SAVILAHDEN%20ALUE.pdf)

Haastattelut (syksy 2009):

Osmo Huopainen, majuri, Itäsuomen huoltorykmentti, Savo-Karjalan varasto-osasto

Pekka Parviainen, varastomestari, Itäsuomen huoltorykmentti, Savo-Karjalan varasto-osasto

Pekka Karelo, aluejohtaja, Keski-Suomi, Puolustushallinnon Rakennuslaitos

Raimo Mulari, itäsuomi, paikallispäällikkö, Puolustushallinnon Rakennuslaitos

Antti Loukola, Di, Maavoimien Materiaalilaitos, huolto-osasto

Ilpo Savolainen, johtava asiantuntija, Senaatti-Kiinteistöt

Jarkko Sinisalo, erikoistutkija, Museovirasto, rakennushistorian osasto

Kohdekäynnit (kohteen valokuvat) 7.11.2008 ja 22.10.2009

Kuopion kulttuurihistoriallisen museon Kioski-sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

rakennusraportti**Kuopion kulttuurihistoriallinen museo****Neulamäen asevarikon alueen rakennusinventointi****KUOPIO****NEULAMÄKI****NEULAMÄEN ASEVARIKKO****020 TYÖHUONE**

Rakennuksen 20 itäsiivu. (Aada Mustonen 22.5.2015)

Rakennuksen 20 eteläpääty ja itäsiivu. (Aada Mustonen 21.4.2015)

id: 300044
kunta: Kuopio
kylä: Neulamäki
kohde: Neulamäen asevarikko
rakennustyyppi: varastot
alkup. käyttö: 711 teollisuusvarastot

nyk. käyttö:	711 teollisuusvarastot
ajoitus:	1941
suunnittelija:	Puolustusministeriön rakennusosasto
kerrosluku:	1
perustus:	betoni
runko:	tiili
vuoraus:	rappaus
ulkoväri:	seinät vaaleat, sokkeli ja puuosat ruskeat
kattomuoto:	epäsymmetrinen harjakatto
kate:	pelti?

vanha kuvaus:

Sota-aikana, vuonna 1941 luolastojen edustalle rakennettu varastorakennus. Erityispiirteenä maastoutumista palveleva, alkuperäinen "rikottu" kattomuoto, jonka tarkoitus oli häivyttää rakennuksen ääriviivat ilmasta katsottuna. Alun perin rakennuksen julkisivut oli maalattu maastovärein. Rakennuksen kunnostuksen yhteydessä kattomuoto on muutettu tavanomaiseksi harjakatoksi ja julkisivut on maalattu vaaleaksi. Sisätilat hyväkuntoiset. Lämmitetty tila. Sijaitsee luolastojen edustalla rinnetasanteella. Kattomuoto muutettu, julkisivuissa alun perin maastoväritys, nyt vaalea. (L.S./Pöyry 2009)

arviointi:

Vuodelta 1940 peräisin oleva pieni varastorakennus sijaitsee länsiosassa asevarikkoalueen luolastojen edustalla. Rakennuksen väritys ja kattomuoto on uusittu eikä se ole alkuperäisessä asussaan. Sen ikä on kuitenkin yhä osittain tunnistettavissa hahmosta ja vanhoista ruutuikkunoista. Katon räystäään alta voi havainnoida vanhaa sakaramaista kattomuotoa. Asevarikkoalueen vanhimpiin kuuluva rakennus ilmentää alueen pitkää historiaa ja omalle ajalleen tyypillistä puolustusvoimien rakentamista. Yhdessä viereisten varasto- ja työhuonerakennusten kanssa se muodostaa arkkitehtonisesti ja ajallisesti yhtenäisen kokonaisuuden. (A.M. 2015)

suojelutilanne:

Savilahden osayleiskaavassa rakennus on merkitty SR-3-merkinnällä, mikä merkitsee rakennusta, joka pyritään säilyttämään. (Maankäyttömääräys: Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus, alue tai alueen osa, joka tulisi säilyttää. Säilyttämistä tuetaan asemakaavassa siten, että rakennusoikeuden määrä ja sijoittuminen harkitaan suhteessa säilytyskohteen arvoon ja suojelun asteeseen.)

lähteet:

Kuopion kaupunki. Savilahden osayleiskaava. 12.1.2015. YK 2015:2.
<http://publish.istekkipalvelut.fi/kokous/2015291278-8-2.PDF> (viitattu 18.6.2015)

Puolustushallinnon rakennuslaitoksen arkisto, Hamina. Kuopion Neulamäen varikkoalueen rakennuspiirustukset.

Suomela, Leena / Pöyry Oy. Kuopion asevarikon alueinventointi. Syksy 2009.

Kuopion kulttuurihistoriallisen museon Kioski-sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

rakennusraportti**Kuopion kulttuurihistoriallinen museo****Neulamäen asevarikon alueen rakennusinventointi****KUOPIO****NEULAMÄKI****NEULAMÄEN ASEVARIKKO****022 JA 024 PUISET VARASTOT**

Rakennus 022. (Aada Mustonen 22.5.2015)

Rakennus 022. (Aada Mustonen 22.5.2015)

id: 300066
kunta: Kuopio
kylä: Neulamäki
kohde: Neulamäen asevarikko
rakennustyyppi: varastot
alkup. käyttö: 719 muut varastorakennukset

nyk. käyttö:	719 muut varastorakennukset
ajoitus:	1941
kerrosluku:	1
perustus:	betoni
runko:	hirsi/lauta
vuoraus:	lauta
ulkoväri:	ruskea puunsuoja-aine
kattomuoto:	loiva harjakatto
kate:	pelti
ikkunat:	pienet leveät ruutuikkunat

vanha kuvaus:

Puiset vuonna 1941 rakennetut varastot 22 ja 24, lautaverhoilu. Rakennuksissa säilytetty isoja, pyörillä kulkevia tarvikkeita kuten esim. ns. soppatykkejä. Rinnetasanteelle johtavan tien vieressä. Metsän laidassa, erillään muista rakennuksista. Kylmiä varastoja. (L.S./Pöyry 2009)

arviointi:

Rakennukset ovat alueen harvoja säilyneitä ensimmäisiä puisia varastorakennuksia. Ne ovat säilyneet hyvin alkuperäisasussa. Hahmoltaan ja ikkunamuodoiltaan rakennukset ovat samankaltaisia kuin vastaavat pitkänmalliset tiili- ja betonirunkoiset samanikäiset varastorakennukset alueella. Asevarikkoalueen vanhimpiin kuuluvat rakennukset ilmentävät alueen pitkää historiaa ja omalle ajalleen tyypillistä puolustusvoimien rakentamista. (A.M. 2015)

lähteet:

Suomela, Leena / Pöyry Oy. Kuopion asevarikon alueinventointi. Syksy 2009.

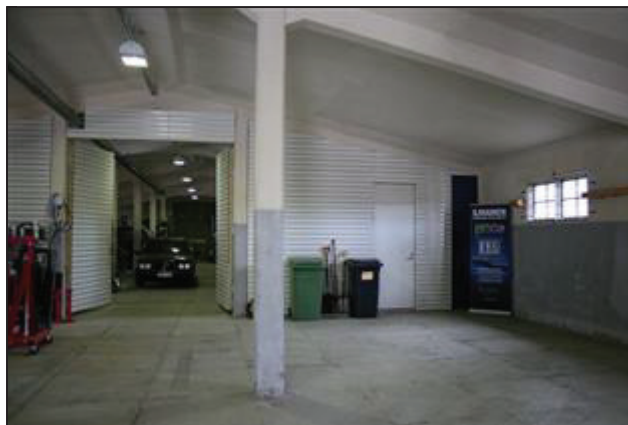
muu tieto:

Rakennus 22 puretaan alueen rakennuskannan ensimmäisessä purkuvaiheessa vuonna 2015. Rakennuksessa 24 on vuokralainen ja se on toistaiseksi säilymässä. (A.M. 2015)

Kuopion kulttuurihistoriallisen museon Kioski-sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

rakennusraportti**Kuopion kulttuurihistoriallinen museo****Neulamäen asevarikon alueen rakennusinventointi****KUOPIO****NEULAMÄKI****NEULAMÄEN ASEVARIKKO****046 VARASTO**

Rakennus 46 eteläsiivu ja itäpääty. (Aada Mustonen 21.4.2015)

Rakennus 46 sisätilaa. (Aada Mustonen 21.4.2015)

id: 300062
kunta: Kuopio
kylä: Neulamäki
kohde: Neulamäen asevarikko
rakennustyyppi: varastot
alkup. käyttö: 719 muut varastorakennukset

nyk. käyttö:	719 muut varastorakennukset
ajoitus:	1942
suunnittelija:	Puolustusministeriön rakennusosasto
kerrosluku:	1
perustus:	betoni
runko:	betoni + tiili
vuoraus:	tiili + rappaus
ulkoväri:	vaalea, ruskea sokkeli, ovet ja katto
kattomuoto:	loiva harjakatto
kate:	pelti
ikkunat:	pienet leveät kuusiruutuiset ristikkoikkunat

vanha kuvaus:

Sota-aikana, vuonna 1942 rakennettu tiilinen varastorakennus. Lämmitetty tila. Ympäriällä varikkoalueen työ/varastorakennuksia 1940-luvulta. Sisätilat kunnostettu. Julkisivut alun perin maastonväriset, nykyisin vaaleat. (L.S./Pöyry 2009)

arviointi:

Vuonna 1942 valmistunut pitkänmallinen varastorakennus sijaitsee mäenrinteen alla alueen keskiosassa. Harjakattoisen rakennuksen värit ja kate on uusittu mutta alkuperäinen muoto ja ruutuikkunat ovat säilyneet. Se muodostaa rakennusparin viereisen työhuone-varastorakennuksen kanssa, vaikkakin rakennukset eroavat ulkomuodoltaan toisistaan. Asevarikkoalueen vanhimpiin kuuluva rakennus ilmentää alueen pitkää historiaa ja omalle ajalleen tyypillistä puolustusvoimien rakentamista. (A.M. 2015)

suojeutilanne:

Rakennus kuuluu Savilahden osayleiskaavassa rajattuun SR-5 -merkinnällä varustettuun alueeseen. Sille sisältyvistä rakennuksista osa pyritään säilyttämään. (Maankäyttömääräys: Rakennusryhmän rakennuksista 1-2 kpl tulisi alueen kulttuuri- ja rakennushistoriaa edustavina säilyttää. Säilyttämistä tuetaan asemakaavassa siten, että rakennusoikeuden määrä ja sijoittuminen harkitaan suhteessa säilytyskohteen arvoon ja suojeilun asteeseen.)

lähteet:

Kuopion kaupunki. Savilahden osayleiskaava. 12.1.2015. YK 2015:2.
<http://publish.istekkipalvelut.fi/kokous/2015291278-8-2.PDF> (viitattu 18.6.2015)

Suomela, Leena / Pöyry Oy. Kuopion asevarikon alueinventointi. Syksy 2009.

Kuopion kulttuurihistoriallisen museon Kioski-sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

rakennusraportti**Kuopion kulttuurihistoriallinen museo****Neulamäen asevarikon alueen rakennusinventointi****KUOPIO****NEULAMÄKI****NEULAMÄEN ASEVARIKKO****047 TYÖHUONE**

Rakennuksen 47 pohjoissivu ja itäpääty. (Aada Mustonen 21.4.2015)

Rakennuksen 47 länsipääty ja eteläsivu. (Aada Mustonen 22.5.2015)

id: 300061
kunta: Kuopio
kylä: Neulamäki
kohde: Neulamäen asevarikko
rakennustyyppi: varastot
alkup. käyttö: 719 muut varastorakennukset

nyk. käyttö:	719 muut varastorakennukset
ajoitus:	1942
suunnittelija:	Puolustusministeriön rakennusosasto
kerrosluku:	1
perustus:	betoni
runko:	betoni + tiili
vuoraus:	tiili + rappaus
ulkoväri:	vaalea, ruskea sokkeli, ovet ja katto
kattomuoto:	vino harjakatto
kate:	pelti
ikkunat:	pohjoissivulla isoja vaakamallisia ikkunoita jotka jaettu kolmeen 8-ruutuun sekä ovien ympärillä yhteen 8-ruutuun ja kahteen 2-ruutuun, eteläisivulla yksi suurempi 8-ruutuinen pystyikkuna ja yksi pieni kaksiruutuinen vaakamallinen ikkuna

vanha kuvaus:

Sota-aikana, vuonna 1942 rakennettu tiilinen varasto/huoltorakennus. Lämmitetty tila. Ympärillä varikkoalueen työ/varastorakennuksia 1940-luvulta. Sisätilat kunnostettu. Julkisivuissa alun perin maastoväri, nyt vaalea. (L.S./Pöyry 2009)

arviointi:

Vuonna 1942 valmistunut rakennus sijaitsee mäenrinteen alla alueen keskiosassa. Isoilta ikkunoiltaan ja kattomuodoltaan se eroaa muista alueen pitkänmallisista varastorakennuksista. Alun perin pulpettikattoisen rakennuksen kattomuoto on uusittu epäsymmetriseksi harjakatoksi ja seinien maastoväritys muutettu valkoiseksi. Alkuperäiset ruutuikkunat ovat säilyneet. Rakennus muodostaa parin yhdessä viereisen työhuone-varastorakennuksen kanssa, vaikkakin rakennukset eroavat ulkomuodoltaan toisistaan. Asevarikkoalueen vanhimpiin kuuluva rakennus ilmentää alueen pitkää historiaa ja omalle ajalleen tyypillistä puolustusvoimien rakentamista. (A.M. 2015)

suojelutilanne:

Rakennus kuuluu Savilahden osayleiskaavassa rajattuun SR-5 -merkinnällä varustettuun alueeseen. Sille sisältyvistä rakennuksista osa pyritään säilyttämään. (Maankäyttömääräys: Rakennusryhmän rakennuksista 1-2 kpl tulisi alueen kulttuuri- ja rakennushistoriaa edustavina säilyttää. Säilyttämistä tuetaan asemakaavassa siten, että rakennusoikeuden määrä ja sijoittuminen harkitaan suhteessa säilytyskohteen arvoon ja suojelun asteeseen.)

lähteet:

Kuopion kaupunki. Savilahden osayleiskaava. 12.1.2015. YK 2015:2.
<http://publish.istekkipalvelut.fi/kokous/2015291278-8-2.PDF> (viitattu 18.6.2015)

Puolustushallinnon rakennuslaitoksen arkisto, Hamina. Kuopion Neulamäen varikkoalueen rakennuspiirustukset.

Suomela, Leena / Pöyry Oy. Kuopion asevarikon alueinventointi. Syksy 2009.

Kuopion kulttuurihistoriallisen museon Kioski-sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

rakennusraportti**Kuopion kulttuurihistoriallinen museo****Neulamäen asevarikon alueen rakennusinventointi****KUOPIO****NEULAMÄKI****NEULAMÄEN ASEVARIKKO****050 TYÖHUONE**

Rakennuksen 50 pohjoissivu. (Aada Mustonen 21.4.2015)

Rakennuksen 50 pohjoissivua ja itäpäätä. (Aada Mustonen 22.5.2015)

id: 300060
kunta: Kuopio
kylä: Neulamäki
kohde: Neulamäen asevarikko
rakennustyyppi: varastot
alkup. käyttö: 719 muut varastorakennukset

nyk. käyttö:	719 muut varastorakennukset
ajoitus:	1943
suunnittelija:	Puolustusministeriön rakennusosasto
kerrosluku:	1
perustus:	betoni
runko:	betoni+tiili
vuoraus:	tiili
ulkoväri:	vaalea
kattomuoto:	loiva harjakatto
kate:	pelti
ikkunat:	pienet leveät ruutuikkunat

vanha kuvaus:

Sota-aikana, vuonna 1943 rakennettu tiilinen varastorakennus. Rakennuksessa nykyisin kevyin väliseinin muodostettuja työhuoneita ja henkilökunnan yhteistiloja. Lämmitetty tila. Ympärillä varikkoalueen työ/varastorakennuksia 1940-luvulta. Julkisivuissa alun perin maastoväri, nyt vaalea. Sisätilat kunnostettu. (L.S./Pöyry 2009)

arviointi:

Vuonna 1943 valmistunut pitkänmallinen varastorakennus sijaitsee mäenrinteen alla alueen keskiosassa. Seinien alkuperäinen maastoväritys on muutettu valkoiseksi ja siihen on tehty melko paljon myöhempiä lisäyksiä kuten katoksia. Asevarikkoalueen vanhimpiin kuuluva rakennus ilmentää alueen pitkää historiaa ja omalle ajalleen tyypillistä puolustusvoimien rakentamista. (A.M. 2015)

suojelutilanne:

Rakennus kuuluu Savilahden osayleiskaavassa rajattuun SR-5 -merkinnällä varustettuun alueeseen. Sille sisältyvistä rakennuksista osa pyritään säilyttämään. (Maankäyttömääräys: Rakennusryhmän rakennuksista 1-2 kpl tulisi alueen kulttuuri- ja rakennushistoriaa edustavina säilyttää. Säilyttämistä tuetaan asemakaavassa siten, että rakennusoikeuden määrä ja sijoittuminen harkitaan suhteessa säilytyskohteen arvoon ja suojelun asteeseen.)

lähteet:

Kuopion kaupunki. Savilahden osayleiskaava. 12.1.2015. YK 2015:2.
<http://publish.istekkipalvelut.fi/kokous/2015291278-8-2.PDF> (viitattu 18.6.2015)

Suomela, Leena / Pöyry Oy. Kuopion asevarikon alueinventointi. Syksy 2009.

Kuopion kulttuurihistoriallisen museon Kioski-sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

rakennusraportti**Kuopion kulttuurihistoriallinen museo****Neulamäen asevarikon alueen rakennusinventointi****KUOPIO****NEULAMÄKI****NEULAMÄEN ASEVARIKKO****130 ESIKUNTA**

Rakennuksen 130 pohjoissivu ja länsipääty. (Aada Mustonen 22.5.2015)

Rakennuksen 130 eteläsivu ja itäpääty. (Aada Mustonen 22.5.2015)

id: 300040
kunta: Kuopio
kylä: Neulamäki
kohde: Neulamäen asevarikko
rakennustyyppi: hallinto- ja toimistorakennukset
alkup. käyttö: 151 toimistorakennukset

nyk. käyttö:	ei täytetty
ajoitus:	1965
suunnittelija:	Arkkitehtitoimisto Tyyne ja Reino Lammin-Soila
kerrosluku:	(1)+1
perustus:	betoni
runko:	betoni ja tiili
vuoraus:	punatiili, puupaneeli
ulkoväri:	tiilenpunainen, ruskea
kattomuoto:	tasakatto
kate:	huopa

vanha kuvaus:

Punatiilinen, vuonna 1965 valmistunut esikuntarakennus (hallintotiloja/työhuoneita). Ympäristössä varikkokokonaisuuteen kuuluvia hallinto- ja varastorakennuksia. Kellarissa porrastettu auditorio. Sisätiloja muuteltu ja remontoitu useaan otteeseen. Tasakatto vuotanut, sisäilmaongelmia? (L.S./Pöyry 2009)

arviointi:

Toimistotiloja sisältänyt esikuntarakennus on runsaasti Puolustusvoimille rakennuksia suunnitelleen Arkkitehtitoimisto Tyyne ja Reino Lammin-Soilan tuotantoa. Se on osa alueen 1960-70-luvun arkkitehtuurikerrostumaa. Rakennus edustaa aikakaudelle tyypillistä pelkistettyä ja selkeälinjaista arkkitehtuuria, jossa hallitsevana elementtinä on punatiili ja vaihtelua julkisivuihin tuo ruskea puupaneeli. Rakennus muodostaa yhdessä viereisten punatiilirakennusten kanssa arkkitehtonisesti ja ajallisesti yhtenäisen kokonaisuuden. Alkuperäisessä asussa säilynyt rakennus ilmentää asevarikon voimakasta kehityskautta 1900-luvun jälkipuolella. (A.M. 2015)

lähteet:

Hannu Hakkarainen, varikkoalueen huoltomies. Suulliset tiedot 22.5.2015.

Suomela, Leena / Pöyry Oy. Kuopion asevarikon alueinventointi. Syksy 2009.

muu tieto:

Rakennuksessa on ollut vesivahinko ilmeisesti vuonna 2010.

Kuopion kulttuurihistoriallisen museon Kioski-sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

rakennusraportti**Kuopion kulttuurihistoriallinen museo****Neulamäen asevarikon alueen rakennusinventointi****KUOPIO****NEULAMÄKI****NEULAMÄEN ASEVARIKKO****131 KASARMI-RUOKALA**

Rakennus 131 pohjoissivu ja länsipääty. (Aada Mustonen 22.5.2015)

Rakennus 131, eteläsivua ja länsipäätyä. (Aada Mustonen 22.5.2015)

id:	300074
kunta:	Kuopio
kylä:	Neulamäki
kohde:	Neulamäen asevarikko
rakennustyyppi:	kokoontumisrakennukset
alkup. käyttö:	229 muut huoltolaitosrakennukset

nyk. käyttö:	369 muut kokoontumisrakennukset
ajoitus:	1965
suunnittelija:	Arkkitehtitoimisto Pekka Rajala
kerrosluku:	yksikerroksinen rakennus jossa kellarikerros
perustus:	betoni
runko:	betoni+tiili, ruokalassa liimapuupalkit
vuoraus:	punatiili
ulkoväri:	tiilenpunainen, ruskea
kattomuoto:	tasakatto
kate:	huopa

vanha kuvaus:

Punatiilinen, vuonna 1965 valmistunut kasarmi-ruokala. Kuuluu esikuntarakennusten muodostamaan ryhmään. Alun perin rakennuksessa oli ruokalan lisäksi majoitus- ja opetustiloja. Nykyisin rakennuksessa hallintotiloja ja ruokala. Ympäristössä varikkokokonaisuuteen kuuluvia hallinto- ja varistorakennuksia. Sisätiloja muuteltu ja remontoitu useaan otteeseen. Tasakatto vuotanut, sisäilmaongelmia? Korjauksia tehty 1980-luvulla, saneerattu -86/87. (L.S./Pöyry 2009)

arviointi:

Rakennus on myös muualle Suomeen Puolustusvoimille suunnitelleen Arkkitehtitoimisto Pekka Rajalan tuotantoa. Se on osa alueen 1960-70-luvun arkkitehtuurikerrostumaa. Rakennus edustaa aikakaudelle tyypillistä pelkistettyä ja selkeälinjaista arkkitehtuuria jossa ikkunat on sommiteltu nauhoiksi, hallitsevana elementtinä on punatiili ja vaihtelua julkisivuihin on luotu ruskealla puupaneelilla. Rakennus muodostaa yhdessä viereisten punatiilirakennusten kanssa arkkitehtonisesti ja ajallisesti yhtenäisen kokonaisuuden. Ruokasali on alueen ainoa suurempi kokoontumistila ja arkkitehtonisesti näyttävin sisätila. Hyvin alkuperäisasussa säilynyt rakennus ilmentää asevarikon voimakasta kehityskautta 1900-luvun jälkipuolella. (A.M. 2015)

lähteet:

Suomela, Leena / Pöyry Oy. Kuopion asevarikon alueinventointi. Syksy 2009.

Kuopion kulttuurihistoriallisen museon Kioski-sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

rakennusraportti**Kuopion kulttuurihistoriallinen museo****Neulamäen asevarikon alueen rakennusinventointi****KUOPIO****NEULAMÄKI****NEULAMÄEN ASEVARIKKO****132 AUTOHALLI**

Rakennus 132 itäpuoli. (Aada Mustonen 22.5.2015)

Rakennus 132 lounaasta. (Aada Mustonen 22.5.2015)

id:	300073
kunta:	Kuopio
kylä:	Neulamäki
kohde:	Neulamäen asevarikko
rakennustyyppi:	muut liikenteen rakennukset
alkup. käyttö:	162 kulkuneuvojen suoja- ja huoltorakennukset
nyk. käyttö:	162 kulkuneuvojen suoja- ja huoltorakennukset

ajoitus:	1965
suunnittelija:	Arkkitehtitoimisto Tyyne ja Reino Lammin-Soila
kerrosluku:	1
perustus:	betoni
runko:	betoni + tiili
vuoraus:	punatiili, puupaneeli
ulkoväri:	tiilenpunainen, ruskea
kattomuoto:	tasakatto
kate:	huopa

vanha kuvaus:

Punatiilinen, vuonna 1965 valmistunut autohalli. Kuuluu esikuntarakennusten muodostamaan ryhmään. Rakennuksen takana avokatos ajoneuvoille. Ympäristössä varikkokokonaisuuteen kuuluvia hallinto- ja varastorakennuksia. Ollut käytössä 2009 saakka. (L.S./Pöyry)

arviointi:

Vuonna 1965 valmistunut rakennus on runsaasti Puolustusvoimille rakennuksia suunnitelleen Arkkitehtitoimisto Tyyne ja Reino Lammin-Soilan tuotantoa. Se on osa alueen pääaukion arkkitehtonisesti ja ajallisesti yhtenäistä punatiilisten rakennusten kokonaisuutta. Sekä suuren kokonsa että virtaviivaisen arkkitehtuurinsa puolesta se on rakennuksista näyttävin. Rakennus edustaa 1960-luvulle tyypillistä pelkistettyä ja puhdaslinjaista punatiiliarkkitehtuuria. Alkuperäisessä asussa säilynyt rakennus ilmentää asevarikon voimakasta kehityskautta 1900-luvun jälkipuolella. (A.M. 2015)

lähteet:

Suomela, Leena / Pöyry Oy. Kuopion asevarikon alueinventointi. Syksy 2009.

Kuopion kulttuurihistoriallisen museon Kioski-sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu